# Ankenævnet *for* Forsikring

Den 2. august 2018 blev i sag nr. 92210:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Codan Forsikring A/S
Gl. Kongevej 60
1790 København V

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har en ulykkesforsikring. I klageskema af 15/4 2018 til nævnet har klageren bl.a. anført:

> "**Kort redegørelse for sagen**
> På skadesdatoen blivet jeg klemt i mellem 2 biler, hvilket i første omgang medførte massive knæ og bensmerter samt nakkesmerter. I tiden derefter er mit smertebillede kun blevet forværret, og jeg har af bla … klinikken i … i 2016 fået stillet diagnosen fibromyalgi samt BDS (Bodily Distress Syndrom) samt i efterfølgende og i forløbet fået ord for og blevet bekræftet i af flere undersøgende eksperter i at mit daglige og natlige smertebillede er af en sådan grad at eks en tilbagevenden til arbejdslivet er meget svært at forestille sig, idet således jeg eks. idag har konstante smerter i det meste af kroppen, dvs foruden knæ og nakke, tillige med har vandrende smerter i hænder og arme, samt i lysken. Siden ulykken i 2013 har jeg ikke kunnet varetage et job. En indledende lang sygemelding, gik over i noget arbejdsprøvningsforløb og aktuelt er jeg i et ressourceforløb, hvor sagsbehandleren ej heller er positiv hvad mine udsigter angår. Jeg har været, og er på smertestillende medicin (Dolol o.a.) nu siden ulykken, men med aftagende virkning, og mit typiske døgn er at jeg efter blot 30-45 minutters let aktivitet må give op. Trætheden er konstant, men pga. af konstante smerter falder jeg oftest først i søvn ved 3-5 tiden om morgen/ natten. Inden ulykken indtraf var jeg et overskudsmenneske, der med glæde var aktiv job, socialt og familiemæssigt på flere fronter. Dette er i dag umuligt. Har jeg 1 dag med aktivitet/ aftaler, er jeg drænet, udmattet og endnu mere plaget af smerter 2-3 dage herefter. Mit liv, min dagligdag og ikke mindst min livskvalitet er blevet kraftig forringet efter ulykken i oktober 2013. Jeg vil påstå at mange ældre mennesker på eks 70-80 år er i stand til at have en mere aktiv dagligdag med større livskvalitet end jeg har haft siden den fatale ulykke i 2013. Stor var min overraskelse og skuffelse da mit forsikringsselskab Codan stadfæstede min mengrad til kun 5% (!).

**Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?**
…
Jeg har desværre ingen forudsætning for at komme med et fagligt bud på hvor høj mengraden skal sættes til, men et minimum på 15-20%, ud fra min research og vurdering af mit daglige smertehelvede og nedsatte livskvalitet, ville være mit bedste bud."

Selskabet har i brev af 3/2 2018 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"**1. Forsikringsdækning**
…
Dækningen på ulykkesforsikringen er nærmere beskrevet i de vedlagte forsikringsbetingelser, jf. **bilag A**.
Som det fremgår af forsikringsbetingelserne, dækker forsikringen følger af ulykkestilfælde. Ved ulykkestilfælde forstås en pludselig hændelse, der forårsager personskade, jf. fællesbetingelsernes 2. afsnit (bilag A side 11).

Det er – med henvisning til forsikringsbetingelsernes 3. og 4. afsnit (bilag A side 6) – kun de direkte følger af selve ulykkestilfældet, der dækkes på forsikringen, og det skal således være det aktuelle ulykkestilfælde, der er årsag til skaden/følgerne. Forsikringen dækker ikke udløsning af latente sygdomsanlæg, selv om udløsningen skyldes et ulykkestilfælde, hvilket vil sige, at følger af sygdomme (selvom man ikke er bekendt med sygdommen) ikke dækkes på forsikringen, selvom sygdommen først er blevet symptomgivende i forbindelse med ulykkestilfælde. Forværring af et ulykkestilfældes følger, der skyldes en tilstede værende eller tilfældigt tilstødende sygdom, dækkes heller ikke på forsikringen.
…
**2. Sagsfremstilling**
Nærværende sag drejer sig overordnet om, hvorvidt forsikringstager fra Codan er berettiget til yderligere invaliditetserstatning som følge af en hændelse den 18. oktober 2013.

Tvisten i sagen vedrører nærmere bestemt spørgsmålet om méngradens størrelse, herunder om der er årsagssammenhæng mellem hændelsen og forsikringstagers gener fra venstre knæ, nakke, hænder/ fingre, arme samt søvnproblemer.

Codan har til forsikringstager udbetalt invaliditetserstatning som følge af hændelsen med 50.950 kr. sv.t. 5 % varigt mén for gener i højre knæ. Forsikringstager er uenig i Codans vurdering, idet forsikringstager gør gældende, at det varige mén som følge af hændelsen er væsentligt højere, herunder at forsikringstagers gener fra venstre knæ, nakke, hænder/fingre, arme samt søvnproblemer er en følge af hændelsen.
…
Ved brev af 2. marts 2018 (bilag Q) meddelte Codan til forsikringstager, at selskabet var enig i AES's vurdering af sagen, og at selskabet derfor ikke var indstillet på at udbetale yderligere invaliditetserstatning til forsikringstager som følge af hændelsen.
…

**3. Codans vurdering**

Foranlediget af klagen har Codan gennemgået sagen på ny, men vi finder ikke grundlag for at ændre vores afgørelse.

I den forbindelse skal Codan overordnet bemærke, at det er forsikringstager, der bærer bevisbyrden for det fremsatte krav. Det påhviler således forsikringstager at bevise, at der er årsagssammenhæng mellem hændelsen den 18. oktober 2013 og de angivne gener, som ligger til grund for det fremsatte krav.

Codan er af den opfattelse, at forsikringstager ikke har løftet den forannævnte bevisbyrde.

For at opnå erstatning som følge af en ulykke er det rent erstatningsretligt en betingelse, at generne debuterer i forbindelse med ulykken eller som udgangspunkt inden for få dage (maksimalt 3 dage) – det kaldes strakssymptomer. Der er også et krav, at de gener, som opstår i forbindelse med ulykken, eller umiddelbart derefter er til stede hele tiden. Symptomerne kan variere i intensitet over tid, men skal være til stede, også når ulykkens varige følger skal vurderes. Det kaldes brosymptomer. Desuden skal der være medicinsk årsagssammenhæng, dvs., at generne ud fra en lægelig vurdering er opstået som følge af ulykken.

Hvis generne ikke opstår umiddelbart i forbindelsen med ulykken, men først efter flere dage, eller hvis der i sygeforløbet er en længere symptomfri periode, vil det som udgangspunkt blive vurderet, at der ikke er er sagssammenhæng. Det er ikke i sig selv nok, at der har været gener lige efter skaden.

Codan bestrider, at forsikringstagers gener fra venstre knæ, nakke, hænder/fingre, arme samt søvnproblemer er en følge af hændelsen den 18. oktober 2013, idet generne ikke er nævnt i sagens lægelige akter i tilknytning til hændelsen.

Af sagens akter fremgår således,

- *at* forsikringstagers gener fra venstre knæ først er nævnt i sagens lægelige akter den 11. november 2013 (bilag C side 25), dvs. næsten 1 måned efter hændelsen fandt sted,
- *at* forsikringstagers gener fra nakken først er nævnt i sagens lægelige akter den 6. maj 2014 (bilag J side 68), dvs. næsten 7 måneder efter hændelsen fandt sted, og
- *at* forsikringstagers øvrige gener i form af smerter fra hænder/fingre, arme samt søvnproblemer ligeledes først er nævnt flere måneder efter hændelsen (bilag J side 68ff).

De ovennævnte erstatningsretlige betingelser for at opnå invaliditetserstatning for generne er således ikke opfyldt.

Det skal sammenholdes med, at forsikringstager allerede inden hændelsen den 18. oktober 2013 led af gener fra venstre knæ, nakke, hænder/fingre, arme samt søvnproblemer, og at ulykkesforsikringen ikke dækker følger af sygdom eller forudbestående lidelser, jf. forsikringsbetingelsernes 3. og 4. afsnit (bilag A side 6).

Af sagens akter fremgår således,

- at forsikringstager havde forudbestående gener fra venstre knæ inden hændelsen, jf. bl.a. journalnotater af 11. maj 2012 (bilag C side 19-20),

- at forsikringstager havde forudbestående gener fra nakken inden hændelsen, jf. bl.a. journalnotater af 12. januar 2012 (bilag C side 18-19) og 9. marts 2016 (bilag J side 34), og
- at forsikringstager havde forudbestående gener fra hænder/fingre/arm samt søvnproblemer/træthed, jf. bl.a. journalnotater af 4. november 2010 (bilag C side 15), 10. november 2010 (bilag C side 15), 11. maj 2012 (bilag C side 19), 27. april 2007 (bilag C side 1) og 16. november 2007 (bilag C side 5).

…

***På baggrund heraf har forsikringstager således – efter Codans opfattelse – ikke løftet bevisbyrden for, at generne i venstre knæ, nakke, hænder/fingre, arme samt søvnproblemer er en følge af hændelsen.***

Denne vurdering støttes til fulde af AES's vejledende udtalelse (bilag P), som netop - under medvirken af lægekonsulenter med et vist kulancemæssigt islæt - har vurderet, at det alene er forsikringstagers gener i højre knæ, der er en følge af hændelsen (bilag P side 2-3), mens de øvrige gener er hændelsen uvedkommende. AES har samtidig vurderet, at generne i højre knæ udgør et varigt mén på under 5 % og dermed ikke erstatningsberettigende, hvilket – Codan gør gældende – er korrekt.

I tilknytning hertil bemærkes det, at AES har særlig faglig kompetence til at vurdere og fastsætte méngrader, jf. U1999.1565H, og at der i henhold til retspraksis skal være et fornødent sikkert grundlag for at til sidesætte AES's vurdering, hvilket forsikringstageren ikke har bevist er tilfældet i denne sag, jf. også Ankenævnet Forsikrings kendelser 90991, 90922 samt 90959."

Klageren har i mail af 18/5 2018 til nævnet bl.a. anført:

"Vi bekræfter hermed modtagelsen af Codans redegørelse på sag nr 92210/…, og har gennemlæst det fremsendte.
Ingen tvivl om at Codan's dygtige jurist har styr på betingelserne for erstatning på en ulykkesforsikring, og vi noterer os ligeledes at Codan har været yderst flittig fsa. aktindsigt i de lægelige journaler på [klageren], der ligger forud for ulykken i 2013.
Blot føres Codan's argumentation på ét plan, og vor argumentation tydeligvis på et andet plan. Det vil vi gerne redegøre for her.
Ad. 1: lægejournaler/konsultationer før skaden 2013: Der argumenteres ivrigt, med henvisninger til [klagerens] tidligere konsultationer hos stedlig læge, fra Codans side at skadelidte, [klageren], allerede før skaden havde gener på såvel knæ, nakke og fingre, og herudfra drages da fra Codans side konklusionen at de voldsomme fysiske lidelser [klageren] i dag kæmper med, døgnet rundt, allerede var en realitet inden den fatale bilulykke i oktober 2013. Denne, i vor øjne, hastige konklusion er for letkøbt fra Codans side. Ved at inddrage forsikringskunders tidligere lægebesøg før en ulykke, vil selskaber i langt de fleste tilfælde, når skaden ikke er knoglebrud/fraktur, men som her et 'vandrende' smertebillede i eks. nerver (bløddele), kunne afvise erstatning. [Klageren] har, indtil ulykken i oktober 2013, konsulteret sin læge pga. generelle smerter i visse led. Blot er det vigtigt at pointere at disse konsultationer lå indenfor normalen af hvad man med alderen vil kunne pådrage sig, og disse konsultationer, før oktober 2013, resulterede som oftest dog også i en bedring qua træning, fysioterapi og/eller smertestillende medicin, og fortog sig gradvist efter en periode. Skadelidte, [klageren], har ej heller, før ulykken i oktober 2013, konsulteret læge pga. permanente smerter hele døgnet (..hvilket jo er tilfældet nu, og er indtruffet efter ulykken 18.

Oktober 2013). Såfremt tidligere lægekonsultationer før en ulykke, hvor lægebesøg gjaldt sporadisk opståede smerter, kan fremføres som argumentation for en erstatnings-afvisning på et 24-timers konstant smertebillede, da står forsikringstagere generelt meget svagt.
Ad2.: [Klagerens] skade vs. ulykkesforsikringens betingelser: Som nævnt, argumenteres der ivrigt, og vel også korrekt, fra Codan's side på de ulykkesforsikringens skrevne betingelser. En ulykkesforsikrings betingelser, samt også AE's méngrads-tabel, tager stort set udelukkende afsæt i skader der kan 'måles og vejes', dvs som oftest brud/fraktur, at miste lemmer etc. Dvs. skader der ret ukompliceret kan stadfæstes og vurderes ud fra scanning, røntgen osv. Vi har, under den lange sagsbehandlingstid, naturligvis researchet information om hvordan personer med eks. fibromyalgi håndteres erstatningsmæssigt fra forsikringsselskaberne, og det fremgår med al tydelighed at såvel lægestanden og forsikringsselskaberne simpelthen ikke ved hvordan de skal indplacere denne voldsomme personskade, både behandlingsmæssigt og i særdeleshed også erstatningsmæssigt. For der er jo, som oftest, ingen brudskader og/eller mistede lemmer man kan påvise ved scanning eller røntgen, og ej heller kan man lige slå op i méngradstabellen for at se erstatningsgraden for en person (læs:[klageren]), der qua en ulykke har et vandrende smertebillede døgnet rundt, og har mistet en meget stor del af sin livskvalitet. Personer i dag med eks. fibromyalgi står, såvel overfor forsikringsselskaber samt eks. Jobcentre med et meget stort frustrerende problem: De kan ikke fysisk påvise en skade, men 'blot' definere et 24 timers smertehelvede, sammen med visse eksperter i DK (læs … klinikkens entydige diagnose og prognose på [klageren]). Kan man så deraf aflede at, da hverken betingelserne og méntabellen giver selskabet svar, da falder skadesofre der i skadesøjeblikket 'desværre' ikke led knoglebrud, eller mistede en kropsdel, i dag mellem 2 stole rent erstatningsmæssigt.

Er det så logisk at udlede at [klageren] da ikke er erstatningsberettiget? Det mener vi absolut ikke. Der er et begreb der hedder 'kulance', hvilket betyder at den ene part har mulighed for at yde en kompensation/erstatning ud fra god skik, etik og moral, også selv om denne ydelse ikke er nedskrevet i betingelsernes jura og/eller méngradstabellen.
…
Skadelidte [klageren] afvises erstatning iflg. Codan fordi [klageren] ikke har kunnet løfte bevisbyrden tilstrækkeligt for at [klagerens] nuværende situation skyldes ulykken d. 18. oktober 2013.

[Klagerens] store ulykke er at der fsa. Eks. Fibromyalgi ikke er muligt at indhente røntgen eller scanningsbilleder der påviser skadens/smertens omfang. Havde der 'blot' været tale om et knoglebrud eller mistet kropsdel.

Men det gør jo ikke skadens omfang efter ulykken mindre væsentlig.
Vor 'bevisbyrde' kan derfor understøttes/løftes af følgende fakta.

- Inden ulykken 18. Oktober 2013 var skadelidte [klageren] et fysisk velfungerende menneske (..faktisk havde [klageren] på ulykkesdatoen foretaget en flytning af indbo, hvilket ikke ville kunne lade sig gøre i dag.)
- Efter ulykken d. 18.10.2013 har [klageren] smerter døgnet rundet
- Efter ulykken d. 18.10.2013 kan [klageren] sove max. 2-3 timer, på en 'god' nat
- Efter ulykken 18.10.2013 er [klagerens] livskvalitet faldet drastisk. [Klageren] kan efter ulykken højst udføre fysisk huslig aktivitet 1 – 1,5 time daglig, og selv efter en dag med afslappende, fornøjelig samvær skal [klageren] afskrive de næste 2 dage pga. udmattethed.

- [Klageren] har siden 18.10.2013 ikke kunnet varetage et arbejde. Har siden ulykken været sygemeldt, dernæst i jobafklaringsforløb og nu i ressourceforløb. Det kan ende med en førtidspension.. som … årig (!)
- [Klageren] har siden ulykken 18.10.2013 været på stærk smertestillende morfin-medicin.

Ovennævnte ændring af [klagerens] dagligdag, til det værre, er sket efter biluheldet 18.10.2013, og såfremt dette uheld ikke var indtruffet var [klageren] ikke hvor hun desværre er i dag.

Som nævnt, og afslutningsvis, kan vi jo desværre ikke pege på en paragraf i betingelserne der kan omstøde Codans ensidige beslutning. Ej heller kan vi, udover ekspert udtalelser og diagnoser fra bla [klinik], fremvise scanning/røntgen billeder. Vi fremfører dog på det stærkeste bevisførelsen ovenfor i punktform, herudover kan vi også tilstille mere end 200 fotos af skadelidtes hævede knæ og nakke over de seneste år, og håber via denne argumentation at kunne appellere til Codans' kulance, etik, moral og gode skik."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, herunder de lægelige oplysninger.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har i vejledende udtalelse af 27/10 2017 bl.a. anført:

"**Vurdering af varigt mén**
Vores lægekonsulent med speciale i neurologi og ortopædkirurgi har deltaget ved vurderingen af det varige mén.

Grundlaget for vores vurdering:
- [Klageren] kom den 18. oktober 2013 i klemme mellem en bil og den minibus hun prøvede at dirigere.
- [Klageren] blev tilset ved skadestuen den 20. oktober 2013, hvor der blev konstateret rødlig misfarvning og smerter omkring højre knæ.
- [Klageren] konsulterede egen læge den 11. november, hvor hun klagede over, at det er dominante knæsmerter.
- Ved lægehenvendelse den 6. maj 2014 klagede [klageren] over smerter i nakken.
- Det fremgår af lægenotat 11. maj 2012, forud for ulykken, at [klageren] klagede over smerter i venstre knæ og ved røntgen den 28. januar 2013 blev der konstateret slidgigt i venstre knæ, og der var fortsat gener i knæet.

Ved vurderingen af det varige mén har vi lagt vægt på, at [klageren] aktuelt klager over smerter i højre knæ samt hævelse.

Herudover har vi har lagt vægt på, at der objektivt er konstateret normale forhold i højre knæ.

Vi har fastsat det varige mén med udgangspunkt i vores vejledende méntabel:

Efter tabellens punkt D.2.7.4 vurderes læsion af brusk i knæleddet med smerter, let muskelsvind og eventuelt bevægeindskrænkning, til 5 procent.

> Vi vurderer, at [klagerens] gener i højre knæ er knapt så udtalte, som i ovenstående tabelpunkt.
>
> Vi vurderer derfor, at hændelsen den 18. oktober 2013 ikke har medført et varigt mén på 5 procent eller derover.
>
> Ved sagens vurdering har vi også lagt vægt på, at [klageren] aktuelt klager over gener fra nakken.
>
> Vi finder det imidlertid ikke sandsynliggjort, at generne fra nakken skyldes den anmeldte ulykke, da der ikke foreligger oplysninger om strakssymptomer (symptomer umiddelbart efter skaden)
>
> Ved vurderingen har vi lagt vægt på, at de første klager over gener fra nakken først fremgår af lægenotat 6. maj 2014, hvor generne havde været tilstede i et par dage inden lægekontakten.
>
> På ovenstående baggrund finder vi, at det ikke med overvejende sandsynlighed er godtgjort, at [klagerens] aktuelle gener i nakken skyldes hændelsen den 18. oktober 2013.
>
> Vi er desuden opmærksomme på, at [klageren] aktuelt også klager over gener fra venstre knæ.
>
> Det er vores vurdering, at [klagerens] gener i venstre knæ ikke skyldes hændelsen den 18. oktober 2013, idet vi finder, at generne er forudbestående. Ved vurderingen heraf har vi lagt vægt på, at [klageren] forud for hændelsen fik konstateret degenerative forandringer i venstre knæ og klagede over smerter herfra."

Nævnet har også fået forelagt police og forsikringsbetingelserne.

**Nævnet udtaler:**

Klageren kom til skade med blandt andet højre knæ den 18/10 2013, da hun kom i klemme mellem en bil og en minibus, som hun prøvede at dirigere.

Selskabet har udbetalt en méngodtgørelse for klagerens gener i højre knæ svarende til et varigt mén på 5 % og afviser at udbetale yderligere under henvisning til, at der ikke er årsagssammenhæng mellem den anmeldte hændelse og klagerens gener i venstre knæ, nakke, hænder/fingre og arme samt søvnproblemer. Selskabet har desuden henvist til, at Arbejdsmarkedets Erhvervs-

sikring i vejledende udtalelse af 27/10 2017 har vurderet klagerens varige mén efter hændelsen til mindre end 5 %.

Klageren ønsker erstatning for en méngrad på minimum 15-20 %.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har i sin vejledende udtalelse af 27/10 2017 vurderet klagerens gener i højre knæ efter ulykken til et varigt mén på mindre end 5 %, idet man blandt andet har lagt vægt på, at klageren aktuelt har smerter i højre knæ samt hævelse, og at der objektivt er konstateret normale forhold i højre knæ. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har vurderet, at der ikke er årsagssammenhæng mellem hændelsen og klagerens gener i nakken og venstre knæ, idet man blandt andet har lagt vægt på, at de første klager over gener fra nakken først fremgår af lægenotat af 6/5 2014, og at klageren forud for hændelsen havde smerter og fik konstateret degenerative forandringer i venstre knæ.

Efter en gennemgang af sagen – herunder udtalelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring samt de lægelige oplysninger i sagen – finder nævnet ikke grundlag for at kritisere, at selskabet har afvist at udbetale yderligere méngodtgørelse til klageren.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har vurderet, at der ikke er årsagssammenhæng mellem hændelsen og klagerens gener i nakken og venstre knæ. Nævnet har også lagt vægt på, at de lægelige oplysninger i sagen viser, at klageren forud for hændelsen indtil flere gange konsulterede egen læge med gener fra hænder/fingre og søvnproblemer samt smerter i nakken og venstre knæ, og at en røntgenundersøgelse foretaget i maj 2012 viste degenerative forandringer i klagerens venstre knæ.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

9. 92210

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

---

Klageren får ikke medhold.

Peter Thønnings

Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels